

Stevan Doronjski

član Predsedništva SFRJ
i član Predsedništva CK SKJ

Širom Jugoslavije bolno je odjeknula vest da je u noći 13. avgusta 1981. godine preminuo član Predsedništva Centralnog komiteta SKJ i Predsedništva SFRJ drug Stevan Doronjski, istaknuti revolucionar i dugogodišnji neposredni Titov saradnik. Ocrtavajući njegov lik, predsednik Predsedništva CK SKJ Lazar Mojsov, je, na komemorativnoj sednici organa i organizacija Federacije, između ostalog, rekao: »Drug Doronjski spada u onu plejadu naših revolucionara koji su na svojim plećima izneli revoluciju, živeli sa revolucijom i za revoluciju. Živeti izvan revolucije za njih je bilo teže od biološke smrti. U revolucionarnom opusu u ličnosti druga Doronjskog

imali smo vrsnog neimara revolucije Titovog kova, koji se, ne štedeći ni umne ni fizičke snage, borio predano i dostojanstveno, ne birajući ni zadatke, ni frontove borbe. Takvu ličnost kao što je drug Doronjski, koja je plenila svojom jednostavnošću, neposrednošću i visoko etičkim principima življenja, mogla je da iznedri samo velika, duboko narodna i duboko klasna revolucija, kao što je naša, čiji su vrhunski humanistički ciljevi ljudska sreća i dostojanstvo.«

Stevan Doronjski je iz one generacije revolucionara i boraca za pobjedu socijalističke revolucije, izgradnju njene materijalne baze i socijalističkih samoupravnih odnosa koja je delovala u vreme kada je drug Tito bio na čelu jugoslovenskih komunista, a otišao je iz te generacije u vreme kada komunisti i celokupno naše društvo nastavljaju odlučnu borbu za daljnji prosperitet jugoslovenskog društva na temeljima samoupravljanja, u čijem je postavljanju aktivno i neumorno učestvovao i drug Doronjski i u njih ugradio čitavog sebe. Njemu je pripala posebna dužnost da posle smrti druga Tita bude prvi predsednik Predsedništva CK SKJ i da se u ime jugoslovenskih komunista oprostí od njega. Učinio je to suznih očiju, ali dostojanstveno, pred našom javnošću i u prisustvu najviših predstavnika država čitavog sveta. Oprao se od Tita i zavetovao mu se u ime svih nas da ćemo odlučno nastaviti njegovo delo, a bio je svestan da mu duga i opaka bolest neće dozvoliti da u to delo ugradi sve ono što je želeo i hteo.

Uprkos tome, on je za našu revoluciju dao mnogo. Dao je onoliko koliko može dati čovek koji se sav posvetio revoluciji. Na svojim plećima je nosio teret rata i socijalističke izgradnje, a na grudima Patrizansku spomenicu 1941, Orden narodnog oslobođenja, Orden bratstva i jedinstva sa zlatnim vencem i druga domaća i strana odlikovanja. Posebno mesto zauzimao je Orden junaka socijalističkog rada. Primaajući to odlikovanje iz ruku druga Tita, Stevan Doronjski je rekao: »Revolucija je bila najbolji deo moga života. I da nije najveći deo, bio bih srećan ako bih mogao bez rezerve da kažem da je revolucija moj život, moje verovanje, moje davanje koje mi je više nego uzvraćeno kad god pogledam naše društvo u rasponu od četiri decenije, između mog stupanja na put

revolucije i ovog trenutka. Taj put neću izneveriti do kraja svojih radnih i životnih moći.« Čovek divne skromnosti i duboke čovečnosti ispunio je dato obećanje prkoseći dugogodišnjoj bolesti sve dok ga nije potpuno nadvladala i uzela iz naših redova. Sunce njegovog života uistinu je zašlo pre vremena.

Od omladinskih dana pa do smrti on je svaki svoj korak ravnao po koraku revolucije, idući uspravno i nepokolebljivo putem te revolucije i druga Tita. Nije na njemu zastajao ni onda kada je trpeo udarce od birokratskih, liberalističkih i drugih antisamoupravnih snaga. Nije se žalio na modrice tih udaraca svojih bivših saboraca, niti im je osvetoljubivo uzvraćao, već se principijelno i snagom argumenata, a ne vlasti borio za ideale revolucije i Program Saveza komunista Jugoslavije. Istinski je žalio ljude koji su pokleknuli, naročito one kojima se to dogodilo zbog neznanja ili zabluda. Nije žalio trud i vreme da im pomogne i vrati ih u stroj revolucije dok god je za to postojala i najmanja mogućnost.

U izvršavanju zadataka i dužnosti koje su mu poveravane drug Doronjski je ulagao sve svoje umne i fizičke sposobnosti. Nikada nije voleo improvizacije, jer je shvatao da pokret i revolucija traže stvaralaštvo, upornost i hrabrost. Ponikao u siromašnoj seljačkoj porodici i zadojen slobodarskim tradicijama, on se još u prvim gimnazijskim danima zainteresovao za naš revolucionarni pokret, kome je svim svojim bićem pristupio. Tu je doživeo prvo i pravo kaljenje, tako da je došao na Beogradski univerzitet već pripremljen za akcije naprednih studenata, u čijim je redovima brzo izrastao u vatrenog, čvrsto opredeljenog i nepokolebljivog borca. Gimnazijalcu — skojevcu od 1936. godine, na Univerzitetu se ispunjava njegova najdraža želja — postaje član KPJ 1939. godine. Jedan je od neposrednih organizatora studentskih demonstracija u decembru te iste godine. Odlike hrabrog i nepokolebljivog komuniste nisu ostale nezapažene i drugovi ga biraju za sekretara partijske ćelije Veterinarskog fakulteta 1940. godine.

Stevan Doronjski je aktivno učestvovao u političkim i organizacionim pripremama ustanka. Nakon okupacije zemlje on odlazi u rodni Krčedin, rukovodi njegovom partijskom ćelijom i postaje član sreskog komiteta KPJ.

Već u septembru te iste — 1941. godine, biva postavljen na dužnost političkog komesara Podunavskog partizanskog odreda. Redaju se i druge dužnosti, pa je u decembru te godine izabran za člana Okružnog komiteta KPJ i sekretara Okružnog komiteta Saveza komunističke omladine za Srem. Mladi Doronjski uspešno obavlja svoje dužnosti i u vojsci i na terenu. Tada pokreće list »Glas omladine« i postaje njegov prvi urednik.

U obnovljenom Pokrajinskom komitetu SKOJ-a za Vojvodinu, sredinom 1943. godine, Stevan Doronjski je obavljao dužnost organizacionog sekretara i postao član Biroa Pokrajinskog komiteta KPJ za Vojvodinu, a potkraj te godine i član Glavnog narodnooslobodilačkog odbora za Vojvodinu i sekretar Privremenog odbora Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Vojvodine. Te dužnosti kazuju odakle potiče njegov toliko karakterističan i dobro znan odnos prema omladini, odnosno njegovo duboko uverenje da su mladi udarna snaga i budućnost revolucije. Zbog takvog odnosa i organizatorskih sposobnosti na svim frontovima borbe i rada, sekretar i komesar »Franja«, kako su ga Vojvođani zvali, postao je kod omladine i boraca proslavljenih vojvođanskih brigada omiljen drug i rukovodilac. Ličnim primerom i širinom svojih političkih pogleda, on je ohrabrivao, podsticao, organizovao i usmeravao revolucionarnu aktivnost u najširim slojevima sela i gradova širom ustaničke i slobodarske Vojvodine.

Prvi dani slobode za Doronjskog nisu bili dani predača. Od tih dana pa do kraja 1948. godine bio je na dužnosti organizacionog sekretara Centralnog komiteta SKOJ-a i najužeg rukovodstva USAOJ-a, odnosno Narodne omladine Jugoslavije. Po odluci Partije, sa tih dužnosti vraća se u svoju rodnu Vojvodinu i od 1949. do 1951. godine obavlja dužnost organizacionog, a od tada pa do 1963. godine — političkog sekretara Pokrajinskog komiteta SK Vojvodine. U isto vreme od 1953. godine bio je i predsednik skupštine Vojvodine. Na Drugom i Trećem kongresu SK Srbije biran je za člana CK SK Srbije, a na Četvrtom i Petom i za člana Izvršnog komiteta CK SK Srbije.

Na Šestom kongresu SKJ, 1952. godine, Doronjski je izabran za člana CK SKJ i od tada pa do svoje smrti

stalno je član najvišeg organa SKJ. Na Desetom kongresu SKJ izabran je za člana Predsedništva SKJ. Ponovo je u taj organ biran i na Jedanaestom kongresu. Biografija Stevana Doronjskog ispunjena je i drugim funkcijama i zaduženjima u SKJ, SSRNJ, Savezu boraca Jugoslavije, državnicičkim dužnostima u Vojvodini, Srbiji i Jugoslaviji. Bio je poslanik svih saziva Skupštine Vojvodine i Srbije i savezni poslanik od drugog saziva. Od 1974. godine član je Predsedništva SFRJ, a od 16. maja 1977. do 16. maja 1978. i potpredsednik toga visokog državnog organa.

Sve zadatke i funkcije Doronjski je uspešno izvršavao, ali nikada nije ispoljavao samozadovoljstvo. Primajući Orden junaka socijalističkog rada, on se drugu Titu i ostalim prisutnim rukovodiocima obratio rečima: »Uvek sam se pitao — dajem li približno onoliko koliko mi poverene odgovornosti nalažu i trudio sam se da to postignem. Spreman sam da, u granicama svojih umnih i fizičkih mogućnosti, izvršavam sve zadatke koje mi poveri Partija ... Uveravam vas da nikada nisam bio nezadovoljan svojim položajem u Partiji, jer se nikada nisam borio za titulu i funkciju, već za revoluciju. Mislim da je to zato što su u meni stalno živeli i žive oni prvi i pravi razlozi zbog kojih sam postao komunista. Bio sam zadovoljan kad mogu više da doprinesem, a ako sam nečim bio nezadovoljan — bio je to pre svega slab uspeh, sporo menjanje stvarnosti, ravnodušnost i oportunistički odnos prema nekomunističkom ponašanju, prema mirenju s postojećim.«

Ove jednostavne reči skromnog revolucionara više od svega govore koje su ga ideje nosile, vodile kroz život i održale na revolucionarnom putu. Te ideje su mu omogućile da ne bude rutiner i dogmatičar, već da se stvaralački odnosi i aktivno uključuje u sve faze i tokove naše socijalističke revolucije.

Iako prezauzet praktičnim poslovima na mnogobrojnim funkcijama, Doronjski je nalazio vremena i za pisanje, i to baš u vreme kada je bolest uzimala sve veći mah. Objavio je više studija i članaka, od kojih je jedan broj sabran u knjigama »Savez komunnista u akciji« i »Borba SKOJ-a u Vojvodini.«

Delo i vreme Doronjskog — to je Titovo vreme. Naučio je od Tita da se bori za slobodu, da je voli i otvorenim očima smelo gleda u daljine budućih dana. Iskreni neposredni saradnik druga Tita nije ni mogao biti drukčiji.

Za sve što je učinio i što je dao revoluciji i narodu neka mu je večna slava i hvala!

*General-pukovnik
Dane Petkovski*